

יום עיון אתגרים וכלים לתמיכה במחקר

זכות יוצרים בעידן דיגיטלי

ד"ר דלית קן-דרור פלדמן

הקליניקה למשפט, לטכנולוגיה ולסייבר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
האמור בהרצאה נכון ליום 26.6.2019

במה יש זכות יוצרים?

צולם על ידי Asaf Antman

צולם על ידי Faith Goble

«בתמונות

«בציורים

«סרטים

«מוסיקה

«תוכנות מחשב

«בשיעורי בית

«במבחנים

ועוד....

חוק זכות יוצרים

- חוק זכות יוצרים נחקק בשנת 2007

- נכנס לתוקף במאי 2008

- החליף את החוק משנת 1911

- תוקן תיקון משמעותי בשנת 2019

חוק זכות יוצרים

צולם ע"י [Andrew Magill](#)

• מהי יצירה מוגנת?

– יצירה מסוג מסויים
(ספרותית, אמנותית, מוסיקלית ודרמטית)

– ביטוי ולא רעיון

– מקוריות

– קיבוע

– זיקה לישראל

חוק זכות יוצרים

• משך ההגנה

- ככלל 70 שנים ממות היוצר
- יצירות בבעלות ראשונה של המדינה - 50 שנים מיום יצירת היצירה

• סעי' 5

זכות יוצרים לא תחול על כל אחד מאלה, ואולם על דרך ביטויים תחול זכות היוצרים:

- רעיון;
- תהליך ושיטת ביצוע;
- מושג מתמטי;
- עובדה או נתון;
- חדשות היום.

• סעי' 6

לא תהא זכות יוצרים בחוקים, בתקנות, בדברי הכנסת ובהחלטות שיפוטיות של בית משפט או של כל רשות שלטונית המפעילה סמכות שפיטה על פי דין.

אגד הזכויות שנתונות לבעל הזכויות

• זכויות כלכליות

(סע' 11-17):

- העתקה
- פרסום
- ביצוע פומבי
- שידור
- העמדה לרשות הציבור
- עשיית יצירה נגזרת
- השכרה

• זכות מוסרית (סע' 45-46) (קרדיט ושלמות היצירה)

*** בלעדיה ככל הנראה השימוש לא יהיה שימוש הוגן ***

הזכויות הכלכליות

ביצוע פומבי (סע' 13):

"ביצוע פומבי של יצירה הוא השמעתה או הצגתה בציבור, במישרין או באמצעות מכשיר."

שידור (סע' 14):

"שידור של יצירה הוא העברה קווית או אלחוטית, של צלילים, מראות או שילוב של צלילים ומראות, הכלולים ביצירה, לציבור"

הזכויות הכלכליות

העמדה לרשות הציבור (סע' 15):

"העמדה של יצירה לרשות הציבור היא עשיית פעולה ביצירה כך שלאנשים מקרב הציבור תהיה גישה אליה ממקום ובמועד לפי בחירתם"

הזכות המוסרית

סעיף 46 (זכות ההורות והזכות לשלמות היצירה):

זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר –

(1) כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים
בנסיבות העניין;

(2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או
שינוי צורה אחר, וכן כי לא תיעשה פעולה
פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל אם יש באילו
מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר.

מיהו בעל הזכות הראשון?

- ככלל היוצר (או מפיק של תקליט) (סע' 33)
- **עובד** – שייר למעסיק - יצירה שנוצרה על ידי עובדו לצורך עבודתו ובמהלכה (סע' 34, עובד מדינה – סע' 36)
- **יצירה מוזמנת** – ככלל ליוצר אולם ביצירה שהיא דיוקן או צילום של אירוע משפחתי או של אירוע פרטי אחר, שנוצרה לפי הזמנה – של המזמין

ואם לא יודעים מי הבעלים? יצירות יתומות

27א.

(א) שימוש ביצירה שבעל זכות היוצרים בה אינו ידוע או לא אותר, מותר בתנאים אלה:

(1) המשתמש פעל בשקידה סבירה לגילוי או לאיתור בעל זכות היוצרים ביצירה, לפי העניין, לפני השימוש;

(2) המשתמש ציין באופן ברור באותה דרך שבה הוא עושה שימוש ביצירה, כי השימוש נעשה על פי סעיף זה וכי בעל זכות יוצרים זכאי לבקש שהמשתמש יחדל מהשימוש וכן פרטים ליצירת קשר עמו;

(3) המשתמש הפסיק את השימוש או קיבל רישיון לשימוש עתידי לאחר שקיבל הודעה מבעל זכות היוצרים.

(ב) היה השימוש ביצירה כאמור בסעיף קטן (א) מסחרי, יחולו הוראות אלה נוסף על האמור באותו סעיף קטן:

(1) המשתמש פרסם הודעה באינטרנט או בעיתון יומי זמן סביר לפני השימוש;

(2) המשתמש שילם לבעל זכות היוצרים תמלוג ראוי לאחר שקיבל הודעה מבעל זכות היוצרים; תמלוג ראוי כאמור ישולם בעד התקופה שתחילתה במועד תחילת השימוש ביצירה.

(ג) שקידה סבירה תיבחן בין השאר בהתחשב באופן היצירה ובמועד יצירתה.

(ד) השר רשאי לקבוע בתקנות פעולות שייחשבו שקידה סבירה ופרטים ליצירת קשר כאמור בסעיף קטן (א)(2).

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכויות האפוטרופוס הכללי לפי חוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978.

שימושים מותרים

- ביצוע פומבי במוסדות חינוך (סע' 29):

"ביצוע פומבי של יצירה מותר במהלך פעילותו החינוכית של מוסד חינוך מסוג שקבע השר, על ידי העובדים במוסד החינוך או על ידי התלמידים כאמור, קרוביהם של התלמידים או אנשים אחרים הקשורים במישרין עם פעילותו של מוסד החינוך והם בלבד; ואולם הצגת יצירה קולנועית מותרת לפי סעיף זה רק אם היא נעשית למטרות הוראה או בחינה, על ידי מוסד החינוך"

שימושים מותרים

- **ביצוע פומבי:**

"ביצוע פומבי של יצירה הוא השמעתה או הצגתה בציבור, במישרין או באמצעות מכשיר"

יש להבחין בין ביצוע פומבי שהותר למוסדות כינוך לבין זכות ההעמדה לרשות הציבור – לגביה לא קיים חריג מיוחד למוסדות כינוך.

- **העמדה לרשות הציבור:**

"העמדה של יצירה לרשות הציבור היא עשיית פעולה ביצירה כך שלאנשים מקרב הציבור תהיה גישה אליה ממקום ובמועד לפי בחירתם"

שימושים מותרים

• שימוש אגבי ביצירה (סע' 22):

"שימוש אגבי ביצירה בדרך של הכללתה ביצירת צילום, ביצירה קולנועית או בתקליט, וכן שימוש ביצירה שבה הוכללה היצירה כאמור, מותר; לעניין זה, הכללה במתכוון של יצירה מוסיקלית, לרבות המילים הנלוות אליה, או של תקליט שבו היא טבועה, ביצירה אחרת, לא תיחשב לשימוש אגבי".

שימושים מותרים

- שידור או העתקה של יצירה הממוקמת במקום ציבורי (סע' 23):

"שידור, או העתקה בדרך של צילום, ציור, שרטוט או תיאור חזותי דומה, של יצירה אדריכלית, יצירת פיסול או יצירת אמנות שימושית, מותרים אם היצירה ממוקמת בקביעות במקום ציבורי".

שימושים מותרים

• שימוש הוגן (סעי' 19):

– מטרת השימוש – מטרות כגון:

- לימוד עצמי, מחקר, ביקורת, סקירה, דיווח עיתונאי, הבאת מבואות או הוראה ובחינה על ידי מוסד חינוך

צולם ע"י [Brian Teutsch](#)

– שיקולים שבין השאר ישקלו:

- מטרת השימוש ואופיו
- אופי היצירה שנעשה בה שימוש
- היקף השימוש
- השפעת השימוש על ערכה של היצירה והשוק הפוטנציאלי שלה

**** שמירה על הזכות המוסרית ****

שימושים מותרים נוספים

ספריה וסעי' 30 לחוק זכות יוצרים

(א) העתקה של יצירה, שעותק ממנה מצוי באוסף הקבוע של ספריה או של ארכיון, מסוג שקבע השר, מותרת למטרות אלה, ובלבד שלא ניתן לרכוש עותק נוסף של היצירה בתוך פרק זמן סביר ובתנאים סבירים:

(1) **שימור**, בכל דרך שהיא, של יצירה שעותק ממנה מצוי בידי הספריה או הארכיון, ובלבד שלא ייעשה בעותק לשימור שימוש כעותק נוסף על העותקים שבספריה;

(2) **החלפת עותק של היצירה**, שהיה בידי הספריה או הארכיון, ואבד, הושמד או נעשה בלתי ראוי לשימוש;

(3) **החלפת עותק של היצירה**, שהיה באוסף הקבוע של ספריה אחרת או של ארכיון אחר, ואבד, הושמד או נעשה בלתי ראוי לשימוש.

שימושים מותרים נוספים

ספריה וסעי' 30 לחוק זכות יוצרים

(ב) העתקה של יצירה שעותק ממנה מצוי בספריה או בארכיון שנקבעו כאמור בסעיף קטן (א), בעבור אדם המבקש זאת, מותרת, ובלבד שההעתקה המבוקשת, **אילו נעשתה על ידי אותו אדם, היתה מותרת לפי דין**; השר רשאי לקבוע טופס בקשה מספריה או מארכיון לעניין סעיף קטן זה.

(ג) העתקה של יצירה על ידי גופים מסוג שקבע השר, לצורכי שימור, מותרת; השר רשאי לקבוע סוגי יצירות שסעיף קטן זה יחול עליהם, תנאים לביצוע העתקה וכן תנאים למתן גישה לציבור לעותקים שנעשו לפי סעיף קטן זה.

תקנות זכות יוצרים (ספריות וארכיונים), התשס"ט-2008

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 30 (א) ו- 67 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן -החוק), ובהסכמת ראש הממשלה, שר החינוך ושר המדע התרבות והספורט, אני מתקין תקנות אלה:

1. סוגי ארכיונים שבהם מותרת העתקה של יצירה לפי סעיף 30 (א) לחוק הם אלה:

(1) הגנזך כהגדרתו בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, ושלוחותיו;

(2) ארכיון ציבורי, כהגדרתו בחוק הארכיונים, התשט"ו-1955;

(3) כל ארכיון ציבורי אחר הפתוח לקהל, ופועל שלא למטרות רווח;

(4) ארכיון של רשות מקומית;

(5) ארכיון של מוסד להשכלה גבוהה הפועל לפי הכרה, אישור או רישיון, |

לפי סעיפים 21, 9א ו- 25ג לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-

1958, בהתאמה;

(6) ארכיון של מוסד תרבות הפועל שלא למטרות רווח; לעניין זה, "מוסד

תרבות" - לרבות מוזאון כהגדרתו בחוק המוזאונים, התשמ"ג-1983,

תאטרון, או תזמורת.

תקנות זכות יוצרים (ספריות וארכיונים), התשס"ט-2008

2. סוגי ספריות שבהם מותרת העתקה של יצירות לפי סעיף 30(א) לחוק, הם אלה:
- (1) ספריה ציבורית כהגדרתה בחוק הספריות הציבוריות, התשל"ה-1975;
- (2) כל ספריה אחרת הפתוחה לקהל, ופועלת שלא למטרות רווח;
- (3) הספריה הלאומית כמשמעותה בחוק הספריה הלאומית, התשס"ח-2007;
- (4) ספריה של מוסד חינוך שנקבע לפי סעיף 29 לחוק;
- (5) ספריה של משרד ממשלתי או יחידה ממשלתית, לרבות ספריית הכנסת וספריה של בית משפט.

הפרת זכות יוצרים

- ככלל, אין צורך להוכיח כוונה להפר
- במקרים מסויימים – גם עבירה פלילית
- תיקון 2019 – סכנה במתן קישורים

"48א. הועמדה יצירה שיש בה זכות יוצרים לרשות הציבור, כאמור בסעיף 15, בלא שניתנה רשותו של בעל זכות היוצרים, לרבות לאחר העמדתה כאמור לראשונה, באופן שמהווה הפרה של זכות היוצרים להעמדה לרשות הציבור כאמור בסעיף 11(5) (בסעיף זה – העמדה בהפרה), ועשה אדם, על דרך עיסוק, פעולה שיש בה כדי להקל את הגישה של הציבור ליצירה שהועמדה בהפרה או להרחיב את הגישה של הציבור אליה, במטרה להפיק רווח מעשיית פעולה כאמור ומקיומה של גישה ליצירה שהועמדה בהפרה, מפר הוא בכך את זכות היוצרים, אם בעת ביצוע הפעולה ידע או היה עליו לדעת כי היצירה הועמדה בהפרה; לעניין זה, אדם המפעיל אמצעים טכנולוגיים למניעת גישה ליצירה שהועמדה בהפרה לא יוחזק מחמת זה בלבד כמי שהיה עליו לדעת כי היצירה הועמדה בהפרה."

הפרת זכות יוצרים

- ניתן לחסום תוכן מפר או אתר מפר
- על כל הפרה - יש פיצוי בין 0-100,000 ₪ ללא הוכחת נזק

– מפר תמים

– הגנות בחוק – 56א

הפרת זכות יוצרים

"56א(א) הוראות סעיף 56 לא יחולו על אדם שהעמיד לרשות הציבור ברשת האינטרנט יצירה אמנותית שהועמדה קודם לכן לרשות הציבור או שהרשה לאחר להעמיד לרשות הציבור יצירה כאמור, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) המפר חדל מההפרה בתוך זמן סביר לאחר שקיבל הודעה מבעל הזכות או מי מטעמו בדבר ההפרה;

(2) היצירה לא הועתקה מקטלוג, שמטרתו מכירה של היצירות הכלולות בו או מתן רישיון לשימוש ביצירות הכלולות בו, שהועמד לרשות הציבור ברשת האינטרנט;

(3) התקיים אחד מאלה:

(א) הפרת הזכות כאמור לא היתה למטרה מסחרית;

(ב) המפר הוא עמותה כמשמעותה בחוק העמותות, התש"ם-1980, מוסד ללא כוונת רווח כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, חברה לתועלת הציבור כמשמעותה בחוק החברות, התשנ"ט-1999, הקדש כמשמעותו בחוק הנאמנות, התשל"ט-1979, ואגודה עותמנית כמשמעותה בחוק העותומני על האגודות, ובלבד שמחזורם אינו עולה על 1,200,000 שקלים חדשים; לעניין זה, "מחזור" – סכום התקבולים מכל מקור וסוג שהתקבלו בשנה האחרונה שחלפה, ולעניין הקדש – סכום ההוצאות השנתי לכל מקור או סוג שהוצאו בשנה האחרונה שחלפה.

הפרת זכות יוצרים

"56א(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות אותו סעיף קטן לא יחולו על מוסד ממוסדות המדינה, רשות מקומית, חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, תאגיד שהוקם לפי חוק או על גופים המנויים בסעיף קטן (א)(3)(ב) שמחזורם עולה על הסכום האמור באותו סעיף קטן.

(ג) הוראות סעיף 56 לא יחולו על אלה, ובלבד שהשימוש נעשה במסגרת פעילותם הרגילה, לשם מימוש מטרותיהם ולא למטרה מסחרית:

- (1) מוסדות חינוך מסוג שקבע השר לפי סעיף 29;
- (2) ספריות, ארכיונים וגופים אחרים מסוג שקבע השר לפי סעיף 30(א) או (ג);
- (3) מוזאונים מסוג שקבע השר;
- (4) גופים נוספים כגון אלה המנויים בפסקאות (1) עד (3) שקבע השר באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

תודה על ההקשבה!

ד"ר דלית קן-דרור פלדמן

dalitkd@gmail.com

התמונות במצגת תחת רישיון קריאטיב קומנס